

Kommuntidning för Ånge kommun 1/2023

ENDEL AV
**LJUNGAN
DALEN**

Framtid Ånge

REPORTAGE

De rustar
upp skolan
i Kölsillre

TRAV

Möt den
historiske
kusken

VI TIPSAR

Sommarens
alla nöjen

Gröna, sköna Ånge

ROCCOIL
SWEDEN AB

OLJERUSCH! Torbjörn Pettersson
revolutionerar oljeindustrin

DESSUTOM:

Fiskodling på
Site Alby

Ånge kan bli
lärosäte för
vätgas

Innehåll

LEDARE

- 3.**
Erik Lövgrens sommar

ÄNGE HYLLAR

- 4.**
Saker som gör oss extra glada och stolta, från William Poromaa till IT-samarbete

NYHETER

- 6.**
Arne är historisk

NYHETER

- 8.**
Sommarjobbaren som aldrig tappat gnistan

- 9.**
Hemvändardagen gör sommaren extra festlig

SKOLSPECIAL

- 10.**
Ett skolexempel! Så blir den nya förskolan och därför får Ånge högsta tänkbara betyg från skolinspektionen

NEDSLAG

- 16.**
Möt paret som rustar upp Kölsillres gamla skola

HÅLLBARA ÅNGE

- 22.**
Rocco Oil revolutionerar oljeindustrin genom att återvinna använda industrioljor

SOMMAR

- 28.**
Allt från äventyr till konst. Detta händer i Ånge i sommar!

Nu är sommaren här!

MISSA INTE!

Läs om sommarens aktiviteter med start på sidan 28.

D EN VACKRA FEMTE årstiden (vårvintern) har vi lämnat bakom oss och nu står sommaren i full blom. Kommunens resa från avvecklingskommun till utvecklingskommun har tagit ytterligare steg.

I detta nu gör företagen som ska in på site Alby Östra markundersökningar i syfte att hitta bästa placering utifrån geologin. I Viskan spikas det för fulla muggar. I Ljungaverk körs samråd inför bygget av en vätgasfabrik. I så gott som varje hörn av vår fina kommun bubblar det, byggs och utvecklas.

VI FORTSÄTTER HÅLLA en låg arbetslöshet, god tvåa efter Örnsköldsvik, med lägsta arbetslöshet. Det mesta pekar nu åt rätt håll i vår kommun och i grannkommunerna. Timrå och Sundsvalls Torsboda fick äntligen sin etablering. Vilken etablering det blev. I befolkningsprognosen kopplat till Torsboda bedöms en ökning om 13 000 personer, varav 400 hamnar i Ånge kommun. Lägg till allt som jobbas med i vår kommun, så är vårt blygsamma antagande att vi ska vara 2 000 fler till 2040, i lägsta laget.

Det innebär definitivt utmaningar att

utveckla, men är desto roligare än motsatsen.

Men nu ska vi vila, bada, vandra, umgås med vänner och ladda våra batterier till en händelserik höst.

Var lugn, det kommer mera. Positiva nyheter.

Trevlig sommar!

Erik Lövgren,
Kommunstyrelsens
Ordförande

Framtid Ånge

Framtid Ånge är Ånge kommuns informationstidning till hushåll och företag i kommunen. Framtid Ånge är också ett viktigt verktyg i marknadsföringen av kommunen. Du som inte bor i kommunen kan prenumerera på tidningen via: Ange.se/framtidange. Tidningen kommer ut 2 ggr/år.

Adress:
Ånge kommun, 841 81 Ånge
Telefon:
0690-25 01 00
Ansvarig utgivare:
Mattias Robertsson Bly
Redaktör:
Marie Öberg
marie.oberg@ange.se
E-post:
ange@ange.se

Produktion:
Konceptstudion
Tryck:
Prinfo-Accidenstryckeriet
Upplaga:
7 000 ex
Omslagsfoto:
Frosting Kommunikationsbyrå

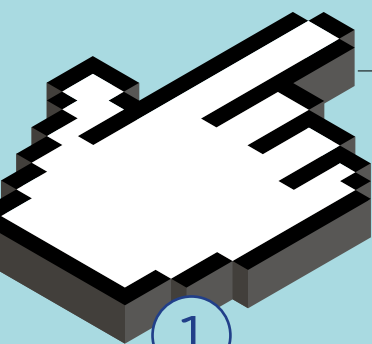
 Ånge kommun

8

X

VÄRT ATT HYLLA

Framtid Ånge lyfter saker som gör livet i kommunen ännu bättre.

1

IT-samarbete mellan Ånge och Sundsvall väcker stort intresse

En kollektiv digitalisering. Så beskrivs det unika samarbetet som nu pågår i Ånge och Sundsvalls kommun. Samarbetet är världsunikt eftersom det sträcker sig så långt att det går att prata om en digital kommunsammanslagning. Kortfattat betyder detta att all digitalutveckling bedrivs tillsammans i de båda kommunerna och att målet är digitala lösningar som ser lika ut i både Ånge

och Sundsvall. Arbetet är en viktig del i att skapa jämlik välfärd och för att bättre kunna hantera de samhällsutmaningar vi står inför inom vård och omsorg. Sveriges regering följer noggrant arbetet som nu pågår och från regeringens håll tror man att fler kommuner och regioner kan använda detta arbetssätt.

Joakim och Unni Dvärby har båda rötterna i Ånge judoklubb.

2

End of summermeet

Entusiastbilskulturen fortsätter att vara stark i kommunen och som många somrar tillbaka så ordnar lokala bilklubben Karlsro Flyers i Ljungaverk traditionsenligt End of summer meet i augusti. Bilutställningar varvas med familjeaktiviteter

Traditionsenliga End of summer meet hålls i augusti.

3

Hurra för Ånge Judoklubb som återstartat

Under våren har Ånge Judoklubb återstartat sin verksamhet med två grupper. Extra roligt är att alla tre tränare är tjejer i en annars traditionellt mansdominerad uppgift. Dessutom är alla tre småbarnsföräldrar. Judoklubben har fått stöttning från både RF-SISU Västernorrland och Svenska judoförbundet. Båda grupperna blev i princip fullbokade under första dygnet så intresse verkar finnas. Det är en grupp med 2-4-åringar som tränar med sina föräldrar och en grupp med 6-8-åringar. Historiskt har Ånge JK lyckats överkligt

och musikunderhållning. Datumen för i år är 25-27 augusti.

4

Full gas!

Vätgassatsningarna på Site Alby ångar vidare. I ett underlag står det att läsa att anläggningarna tillsammans kommer att kunna producera över 100 000 ton vätgas per år, samt 800 000 ton syrgas som en biprodukt. Fabriken ska bestå av fem moduler, med en effekt på 100 MW per modul.

bra med tanke på storlek på ort och geografiskt läge. Bara i sommar tog en Ångefostrad judoka NM-guld i Norge, en annan har gått judogymnasium och en tredje varit på VM.

5

Medelpads största vindkraftspark

I sommar ska den hittills största vindkraftsparken i Medelpad vara i full gång. Björnberget får 60 turbiner, en navhöjd på 155 meter och en total produktionskapacitet på 372 MWh.

6

Fränsta strand

Inom ett år kan Ånge kommun presentera en ny detaljplan för Fränsta strand, vilken möjliggör tio nya villatomter och tio nya radhus, eller ett flerbo-stadshus med 20 lägenheter. "Det känns jättekul att vi verkar få jobba vidare med Fränsta strand",

säger Ånges kommunchef Mattias Robertsson Bly till Sundsvalls tidning.

7

Sysselsättningen

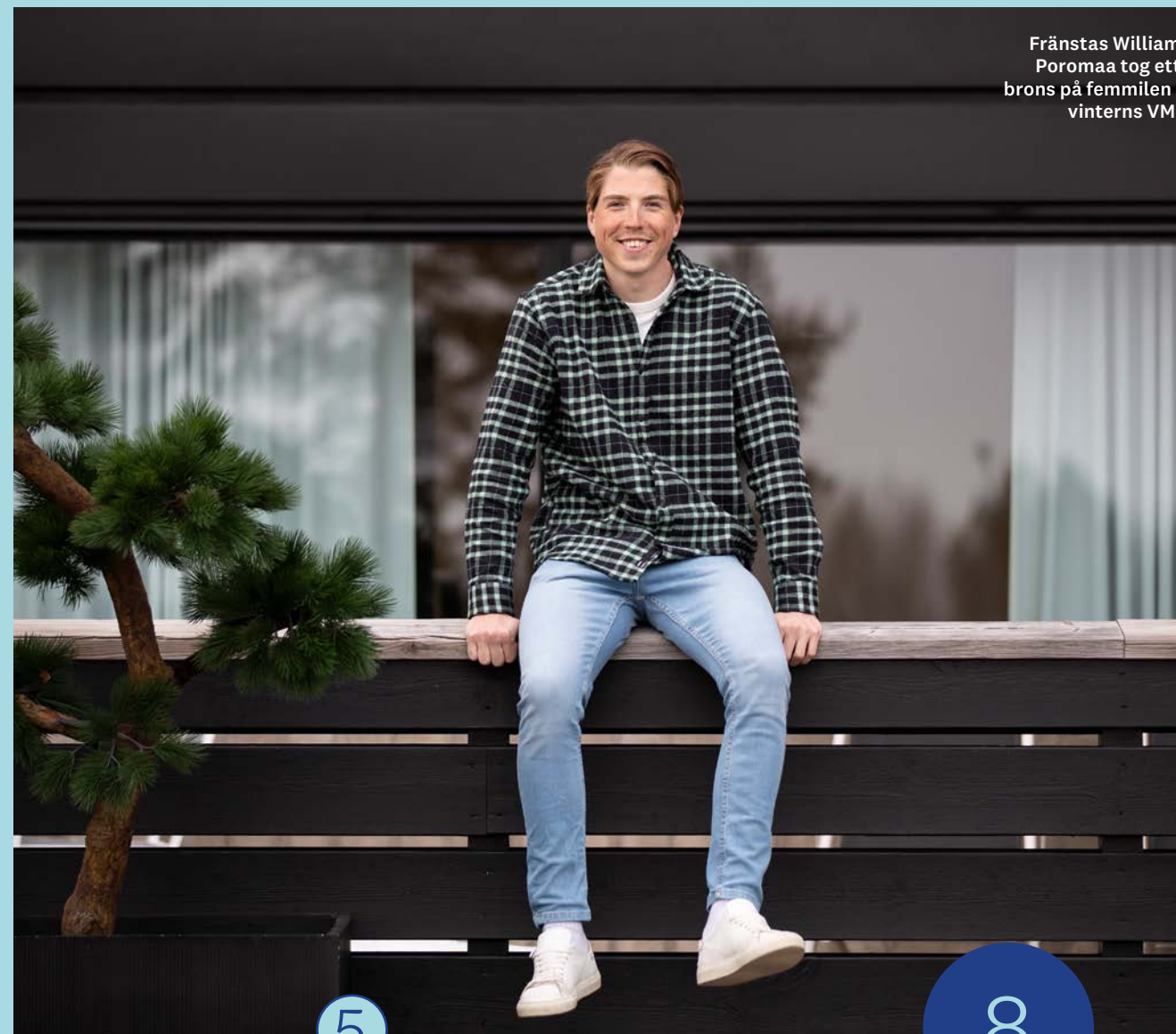
Inte sedan 2009 har arbetslösheten varit så låg i Sverige som den är i dag. Särskilt fina är siffrorna för Ånge, som både är den kommun i Västernorrland med lägst arbetslöshet och den som minskar mest. I Ånge är blott 5,6 procent inskrivna som arbetslösa.

8

Fränsta satt på skidkartan

Fränstakillen William Poromaa satte verkligen Fränsta och Ånge kommun på skidkartan den gångna vintern. Tre individuella tredjeplatser i världscupen under vintern och kanske roligast av allt ett brons på femmilan i vinterns VM. Vi lyfter på hatten och gratulerar än en gång! I början av maj meddelade även längdlandslaget sina trupper för nästa säsong och såklart finns William med i A-truppen. Vi har med andra ord ännu en spännande tävlingsäsong att se fram emot vad gäller längdskidåkning.

Fränstas William Poromaa tog ett brons på femmilan i vinterns VM.

Alla rätt på travet

På nyårsdagen i år blev Arne Forsberg historisk. 81-åringen från Ytterturingen i Ånge kommun skrev då in sig i historieböckerna som Sveriges äldsta vinnarkusk inom travsport någonsin.

– Det var en höjddare. Det var en härlig känsla att få vara med och känna sig pigg och klara av ett travlopp. Det är inte det lättaste. Det dras till sin

spets, med tanke på hur trångt det kan bli i ett travlopp. Sedan dess har jag kommit tvåa och trea ett par gånger också.

Hur firade du segern?
– Jag firade då inte så märkvärdigt. Det blev väl med de nära och kära. Det var fruktansvärt roligt.

Vad är hemligheten att bli så bra som du är?

– Det är så hemligt att jag inte kommer att berätta det! Jag skämtar så klart. Jag har en väldig energi

och lust. Dessutom har jag haft många bra hästar under årens lopp.

Och hur håller du dig i form?

– Jag jobbar! Jag har fyra hästar i stallet. Det ska skördas hö och mockas från morgon till kväll. Jag är glad att jag har den energi som jag har. Hade jag lagt mig på sofflocket hade jag inte kunnat hålla på som jag gör.

Du körde ditt första lopp 1970 och har kört ytterligare 1000 lopp sedan dess. Vilka är de största skillnaderna från då och nu?

– Det fanns ingen tradition här när jag började. Jag körde timmer i skogen med arbetshästar som ung. I början av 1970-talet var jag den sista hästföraren hos SCA. Jag kunde inte vara utan hästarna så jag började med trav i stället. ©

Gnistan lever!

NOURYON KAN VARA ett nytt namn för många, men faktum är att företaget har rötter som leder ända tillbaka till år 1646, då verksamheten grundades under namnet Bofors. Företaget är världsledande på specialkemi som återfinns i en rad produkter som människor världen över använder i sin vardag: hygienartiklar, rengöringsprodukter, färg, jordbruksprodukter och livsmedel, läkemedel och byggmaterial. Dessutom är Nouryon en av de allra sista i världen att tillverka råvaran som krävs för att producera tändstickor, nämligen Kaliumklorat, som används i tändstickans topp. Någon som arbetat på Nouryon hela sitt liv, och som dessutom brinner för tändstickan, är Jan Filipsson (S), som också sitter i Samhällsbyggnadsutskottet i Ånge kommun.

– Vi är tämligen ensamma i världen om att ta fram den applikationen. Jag pratade med min kontakt på Swedish Match häromdagen som trodde att det kanske kunde finnas en tillverkare kvar i Kina förutom oss säger Jan Filipsson som i dag är Health, Fire och Rescue Specialist på Nouryon.

Tändstickan är en tidlös klassiker som tillverkas enligt samma princip som på Ivar Krügers tid. Faktum är att kvarnarna som står i kloratfabriken köptes och installerades av just Ivar Krüger i Avesta på 30-talet, varpå dessa exemplar flyttades upp till Alby i mitten av 70-talet. Här står de än.

– Principen och tekniken med att mala med valsar är densamma som på 30-talet, men maskinerna har moderniserats, säger Jan Filipsson.

JAN FILIPSSON, har brunnit för tändsticksproduktion ända sedan sommarjobbet 1984.

Redan 1984, när Jan Filipssons hade sitt första sommarjobb på fabriken, fick han uppdraget att paketera klorat. I dag är det framför allt tändstickans miljömässiga egenskaper som tilltalar honom. Till skillnad från en tändare drivs den som bekant inte av ett fossilt bränsle.

– Jag vurmar för tändstickan eftersom den är miljövänligare än tändaren. Det finns fortfarande en efterfrågan på tändstickor och jag inbillar mig att den kommer att öka i popularitet. Stickan är av asp, med en liten klick klorat på toppen och fosfor i plånet. Ingen plast och ingen fossil gas samt att asken är av återvunnen kartong, säger Jan Filipsson.

Anledningen till att Jan har tillbringat hela sitt arbetsliv på Nouryon har främst att göra med kollegorna.

– Det var en god stämning 1984 och har så varit sedan dess – arbetskamraterna har alltid varit viktiga för mig i arbetslivet och här har jag alltid haft jättebra kollegor. Dessutom har det alltid varit ett bra ledarskap som jag har förtroende för och där jag har fått jobba på

utan att det har styrts för mycket. Förutom detta är det en omväxlande arbetsplats, där jag får vara med på alltifrån avancerad specialkemi till renhållning, säger Jan Filipsson.

Vad gör Ånge till en bra kommun för företagande?

– Vi har alltid nära till besluten och politiken. Alla är nära varandra här och jag uppskattar tempot i Ånge.

Vad gör att du trivs i Ånge personligen?

– Allt egentligen. Jag har sex barn som alla har gått på de kommunala skolorna och jag gillar hur skolorna drivs. Det är en bra plats att växa upp på. Det är bra att åldras på också! ☺

NÅGRA MILSTOLPAR Kloratfabrikens historia

1898

Alby Elektrokemiska AB bildas och beslutar om att bygga en kloratfabrik i Alby. Två år senare är tillverkning av kaliumklorat igång

1911

Efter att ha arrenderat fabriken köper nu Jönköpings och Vulcans tändsticks AB den. Senare ombildas bolagen till Svenska Tändsticks AB

1932

Kreugerkraschen som får konsekvenser för tändsticksbolagets ekonomi ända in på 1950-talet.

1971

Beslut om att bygga en ny kaliumkloratfabrik i Alby. Tre år senare invigs den av HM konungen.

2018

Kloratfabriken har bytt ägare många gånger. Senast 2018 när Akzo-Nobel Specialty Chemicals säljs och det nya bolaget tar namnet Nouryon.

Dukat för fest

A

LLT BÖRJADE som en rolig grej väner emellan. Vid ett tillfälle kring millenieskiftet pratade Örjan Ekerman och för-

fattaren Kalle Lövgren om att det vore roligt att arrangera en hemvändardag på Ånge Camping. Sagt och gjort. I dag har de arrangerat ett dussin hemvändardagar, alltid med underhållning för alla åldrar och ett besökantantal på normalt 500–600 personer.

– Det har varit jätteroligt och alltid väldigt uppskattat. Alla är glada och trevliga. Vakterna brukar säga att våra hemvändardagar är det bästa de gör: de har inget annat att göra än att prata med folk och ha trevligt. Jag hoppas att den trenden fortsätter, säger Örjan Ekerman.

Hemvändardagen ska alltså vara för alla. Inför sommarens hemvändardag hoppas Örjan Ekerman att de även kan locka nyinflyttade och ungdomar.

– Hemvändardagen är inte bara för oss. Namnet är kanske lite konstigt och missvisande, men i dag är det så inkört. Det viktiga är att alla känner sig välkomna. Det ska vara en fest för alla i Ånge kommun. På dagen har vi tänkt att de ska vara extra mycket att göra för ungdomarna, medan det på kvällen är åldersbegränsat, säger Örjan Ekerman. I skrivande stund är programbla-

FULL KOLL

På programmet

Hemvändardagen är indelad i dagtid (kl 11-16) och kvällstid (kl 21-02) och har tre scenområden. På schemat under dagen står Visans väner, Musikskolan, Ånge spelmanlag, Lars Lagerbäck, Victors Varité-teater, multiinstrumentalisten Lars-Åke Mikaelsson och Ånge bågskytteklubb. Dessutom är Ånge hockeyklubb på plats för att fira 70 år som klubb, samt Karlsro flyers som välkomnar epa- och motorintresserade ungdomar. På kvällen blir det underhållning med sångerskan Mia Löfgren Nilö från Rednecks, Kill Kill Pus-sycat, Jonatan Bob Bergström, Herrskapet, Lusen och NKI. Håll gärna koll på Ånge campings Facebook-sida för de senaste uppdateringarna.

det ännu inte slutgiltigt, men eftersom ishockeyklubben Ånge IK firar att de fyllt 70 år kommer detta jubileum även att präglade hemvändardagen.

– Det blir tävlingar, som till exempel att skjuta mot ett hockeymål med håll. Dessutom hoppas vi på celebra besök av Lars Lagerbäck och ishockeyprofilen. Dessutom träffar man alltid bekanta från när och fjärran, säger Örjan Ekerman.

Utöver mat och dryck blir det underhållning på scen med bland annat sångerskan Mia Löfgren Nilö från Rednecks och Jonathan Bob Bergström.

– Det blir mycket musik. Och vi brukar alltid engagera lokala band, säger Örjan Ekerman.

Vad gör platsen speciell?

– Campingen har plats för husbilar och husvagnar. Den ligger jättefint ute på en halvö i Ljungan. Det finns en stig längs vattnet, som är den enda riktiga strandpromenaden i Ånge. Från flottningsstugan har man den finaste vyn i Ånge och ser hela Ljungan. ☺

Ånge är ett skol- exempel

Framgångsrika projekt för ökad skolnärvaro, en helt ny förskola och högsta tänkbara betyg från skolinspektionen. Vi tar tempen på den *spirande undervisningsmiljön* i Ånge kommun.

FOKUS Ånge- modellen

Projektledare Kjell Grip berättar om succén som nu tar en ny form.

”Tillit är oerhört viktigt”

DEN SÅ KALLADE Ångemodellen pågick mellan 2020 och 2022 och hade som syfte att leda de personer som står längst bort från arbetsmarknaden till arbete. Projektet var lyckat, varför det från i april i år följts upp med en liknande satsning värd 15 miljoner kronor. Denna gång för en yngre målgrupp. Kjell Grip arbetar på arbetsmarknadsenheten på Ånge kommun. Tillsammans med Sandra Reuterving är han projektledare för projektet.

– Precis som i hela Sverige har vi märkt av en stigande problematik kring det som man brukar kalla för hemmasittare, med problematisk skolfrånvaro, att man inte väljer att gå gymnasiet, säger Kjell Grip.

Ångemodellen Unga riktar sig till tre

målgrupper. Den första är ungdomar i åldern 13 till 16 år, den andra är dem som väljer att inte gå gymnasiet och den tredje gruppen berör dem som är 20 till 29 år. Vid de sistnämnda tillämpas den tidigare Ångemodellen i allt väsentligt.

– Vi ska förebygga utanförskap, minska skolfrånvaro, bidra till en förbättrad samverkan mellan målgruppens aktörer, som skola, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Det är en viktig sak och en härlig utmaning att ta tag i, säger Kjell Grip.

Målet är att minst 40 procent av deltagarna ska ha uppnått sina individuella mål, som kan handla om att vara i utbildning eller stå närmare arbetsmarknaden. För att nå dit är fyra t:n betydelsefulla för projektgruppen: Tro på deltagarna, tillgänglighet, tid och tillit.

– Deltagarna ska inte uppleva oss som en myndighet. De ska känna att vi tror på den, att vi är tillgängliga, har tid. Då kommer också tilliten. Tillit är oerhört viktigt, säger Kjell Grip. ●

Medarbetare! Övre raden: Maria Berglind, Sandra Reuterving, Katarina Larsson, Alva Elfvén, Ulrika Lindblom, Malgorzata Hammarberg, Cecilia Jonsson, Alexander Johansson. Nedre raden: Tina Olsson Leander, Daniel Bostedt, Peter Waiswa, Kjell Grip.

”Ett hus med fokus på barnen”

TILL HÖSTEN FÅR Ånge en helt ny förskola, Skogsbackens förskola. Marie Nelhagen är rektor för Västra områdets Förskolor tillsammans med Gunvor Salthammer som är biträdande rektor.

– Det känns jätteroligt. Vi har väntat länge och nu är det så nära!

Allt började med en lokalöversyn 2018 som blottade renoveringsbehoven på förskolorna samt behov av utökade lokaler för äldreboende och LSS-boende. Då valde man att satsa på barnen och bygga helt nytt, berättar Marie Nelhagen.

– Det skulle dessutom bli både billigare och bättre att bygga nytt än det första renoveringsförslaget och då var det svårt att säga nej, säger hon och skrattar.

Förutom nya, fräscha lokaler innebär den nya satsningen också nya sätt att tänka och arbeta, vilket innebär en större likvärdighet. I stället för avdelningar talar man om hemvister. Dessutom delas utrymmen, som matsal, våtrum och det ”torg” som kan bjuda in till föränderliga teman, som exempelvis digitalisering och rörelse. En byggnad med flera hemvisten innebär att barnen får

chans att lära känna varandra innan de börjar i grundskolan.

– Det blir ett hus med fokus på barnen.

Enligt Marie Nelhagen är det också en stor fördel att samla mer kompetens under ett och samma tak. Det gör inte bara att barnen får tillgång till fler pedagoger från morgon till kväll. Mer personal i samma hus skapar ett forum för kollegialt lärande pedagoger emellan, som dessutom kan anamma en mer likvärdig barnsyn och kunskapssyn.

– I dagsläget brukar vi till exempel på fredagarna ha mindre belastning. Då kan vi nyttja dessa tider till att ha fortbildning i miniatyrformat. Det gör att vi fortsätter att utvecklas i våra uppdrag

och skapa en ännu bättre miljö för barnen, säger Marie Nelhagen.

Det nya förskolekonceptet finns redan etablerat på andra orter som Sundsvall och Stöde. Personalen på Skogsbackens förskola har själva gjort studiebesök på det sistnämnda.

– Det var kul att se det på riktigt och inte bara på bilder och ritningar. Nu längtar pedagogerna. Det är inte många gånger under ett yrkesliv som man får chansen att vara med på en sådan här sak, säger Marie Nelhagen.

Skogsbackens förskola öppnar den 14 augusti. Veckan innan skolstart planerar förskolan att hålla öppet hus för vårdnadshavare, men också allmänhet. ☺

”Det finaste omdöme man kan få”

BJÖRKBACKASKOLAN I ÅNGE får högsta tänkbara betyg i Skolinspektionens senaste kvalitetsgranskning. Detta i samtliga fyra jämförelseområden: Rektors ledarskap, Undervisning, Trygghet och studiero, samt Bedömning och betygssättning. Skolinspektionen skriver bland annat att ”skolan arbetar i hög utsträckning för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete”.

– Det är det finaste omdöme man kan få. Att vi dessutom får högsta betyg i alla fyra kriterier är helt fantastiskt. De har inte ens indikerat något som de tycker att vi behöver utveckla, säger Lena Bjelkström som är rektor på skolan.

Lena Bjelkström poängterar dock att ingen skola är perfekt. Saken är att Björkbackaskolan inte räds att uppmärksamma och bemöta uppkomna utmaningar.

– Har vi problem med studieron så jobbar vi med den. När det kommer till tryggheten har vi skolgårdslärare som själva deltar i aktiviteter på rasterna. Och ytterligare skolgårdslärare som fungerar som ”helikoptrar” för att säkerställa att alla känner sig trygga. Skolgårdsläraren utreder konflikten medan undervisande lärare kan starta lektionen i tid, säger Lena Bjelkström.

Skolinspektionens toppbetyg är ett bevis på att skolans långvariga och målriktade arbete har resulterat i önskat resultat.

– Ingen sitter ensam. Vi fattar alltid beslut tillsammans.

TIDIGARE VAR DET ett krondike mellan Björkbackaskolan och Minervaskolan, berättar Lena. Genom att skolorna de senaste två åren haft gemensam ledning och personalen förts samman i pedagogiska samtal och diskussioner, gemensamma arbetsplatsträffar med mera har samarbeten kommit igång mellan lärare i olika stadier.

– Det har bidragit till att vi nu känner varandra och är jätteintresserade av varandras arbete. Blandad personal öppnar för nya samarbeten. Det är verkligen ett teamarbete som har gjort att vi har lyckats, säger Lena Bjelkström.

Och personalen hade all anledning att fira i våras. Lena Bjelkström skrattar.

– Det blev ett extra gott påskfika, kan jag säga. ☺

SKOLINSPEKTIONENS ORD Om Björkbacka

Rektors ledarskap: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero: Skolan arbetar i hög utsträckning för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i hög utsträckning.

FOKUS

Björkbackaskolan

Rektor Lena Bjelkström om att få högsta betyg av skolinspektionen.

”All ska känna sig lyckade”

Lena Bjelkström är rektor och Monika Isberg biträdande rektor, och Svea skolhund.

FRÅN LÄSÅRET 23/24 blir Björkbackaskolan och Minervaskolan samma skola och byter namn till Ånge grundskola. Dessutom utökas Ånge grundskola från och med höstterminen med en resursskola, vars målgrupp är elever med autism och grav språkstörning.

– Resursskolans målgrupp lyckas inte alltid i ordinarie skolform. Det gäller särskilt elever med grav språkstörning eller grav autism. Då blir det riktigt stora svårigheter. Tillsammans med övriga rektorer i kommunen lyfte vi vårt gemensamma önskemål om en resursskola med skolchef och utvecklingsledare, säger Lena Bjelkström som är rektor på skolan.

Resursskolan riktar sig inledningsvis till elever från årskurs fem till åtta och ska till en början anta en liten grupp om max tio elever fördelade i två klassrum, två grupprum och en möblerbar hall. Tanken är att undervisningen leds av pedagoger med specialpedagogisk kompetens. Ämneslärare från Ånge grundskola kommer delvis att undervisa i sina ämnen.

– Det blir ett fokus på trygghet och utbildning steg för steg. Vi ska hjälpa eleven att komma så långt som möjligt utifrån deras egen potential. Grav språkstörning kräver stöd som kompenserar svårigheterna, till exempel bildstöd och tydlig undervisning med en uppgift i taget. Vi vill att de ska känna sig lyckade och växa som människor. Allt som forskningen säger och som kan vara till stöd och kompensera för hinder, det ska vi göra, säger Lena Bjelkström

GENOM EN E-TJÄNST På kommunens hemsida kan föräldrar ansöka till resursskolan för sitt barn. Därefter inleds en antagningsprocess. Kommunens utvecklingsledare för skolan, tillsammans med skolpsykolog, besöker elev och personal i nuvarande skola innan de tar beslut om en plats på resursskolan.

– Vår skolpsykolog Frida Grape har tidigare varit med och startat upp skolor för elever med autism. Vi har också gjort studiebesök och tittat på resursskolor i Stockholm och Umeå, däribland Specialpedagogiska skolmyndighetens (SPSM) statliga skola för elever med språkstörning. Det är en skör grupp som kräver struktur och tydliga förberedelser. Det blir kompensatoriska hjälpmedel som ska vara alla elever till gagn, säger Lena Bjelkström och fortsätter:

– Vid studiebesöken har vi tittat på olika hjälpmedel som kan kompensera hinder för målgruppen. Att kompensera för språkliga svårigheter är lika viktigt i ordinarie undervisning, vi ska erbjuda stöd som gör undervisningen mer tillgänglig för alla, det kan vara både elever med språkstörning och nyanlända elever som inte har svenska som sitt första språk.

RESURSSKOLAN KOMMER ATT lägga särskild vikt vid elevhälsan. Vägen dit handlar om goda relationer och fysiskt och psykiskt välmående. Beståndsdelar som inte minst främjar inläringen.

– Hälsa är viktigt för att lyckas i skolan. Det säger forskningen också. Relationer är superviktigt. Att pedagoger lär känna elever och föräldrar. Vi jobbar redan idag med pulshöjande aktiviteter och rörelsepauiser under lektionerna. Sedan jobbar vi med det mentala, att stärka självkänslan genom att fokusera på det som går bra och det som man har lyckats med under en skoldag. Dessutom jobbar vi med medveten andning, avspänning, idrott ute och inne. Det ska vara tryggt och alltid finnas vuxna att vända sig till, säger Lena Bjelkström. ●

”Man vill ju alltid bli bättre”

FOKUS

Ökad närvaro

Utvecklingsledare och verksamhetschef Eva-Lena Årmyr om hur man ska öka närvaron i skolorna i Ånge kommun.

SVENSKA SKOLOR HAR flera utmaningar. Inte minst när det kommer till skolfrånvaro. Därför gör nu Ånge kommun flera ansträngningar, inte minst inom neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, som är ett samlingsnamn för tillstånd eller diagnoser som exempelvis adhd, autism och Tourettes syndrom. Dessutom satsar man på mental träning, som medveten andning och avslappning. Samt språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt. Eva-Lena Årmyr är utvecklingsledare och verksamhetschef på Ånge kommun.

– Vi bestämde att vi behövde bli bättre på detta. Därför ska all personal, inom alla våra verksamheter, gå den grundutbildning som Specialpedagogiska skolmyndigheten erbjuder. Den tar 20 timmar om man läser alla texter, ser alla filmer och deltar i alla diskussioner.

Utöver satsningar för att stävja skolfrånvaron hoppas kommunen också förbättra elevernas målpuppfyllelse, det vill säga betyg, samt tryggheten på skolorna. Det handlar i grunden om politiska beslut, men som ligger i linje med det som personalen efterfrågar, menar Eva-Lena Årmyr. För att säkerställa att satsningarna ger önskad effekt sker de också i samarbete med en följeforskare på Mittuniversitet, som utvärderar förändringsarbetet allteftersom.

– Det är jättelyxigt att få den kvalitén. Nu sitter vi inte bara själva och svarar på en enkät som vi tror oss kunna tolka. Nu har vi i stället en expert som tolkar och ser om vi är på rätt väg eller behöver vrida på något. Gällande tryggheten har det varit helt okej, men man vill ju alltid bli bättre. Målpuppfyllelsen har däremot inte varit så bra, säger Eva-Lena Årmyr.

När ser ni resultatet?

– När man gör förändringar brukar det ta minst tre till fem år innan man ser något. Vi vill veta att vi är på rätt väg, därav följeforskningen. Med den får vi svaret snabbare. Man måste ha tålamod och köra på detta i många år framåt. Just nu känns det som att allt går i samma fina riktning för barn och ungdomar i Ånge. Det är som att vi skapar en stor motorväg som leder åt samma håll. Det känns jättebra. ●

Han är flöjtvirtuosen från Ånge. Hon har en bakgrund i besöksnäringen och kommer från Japan. Nu har det äkta paret *Göran Månsson* och *Yasuko Motonaga* bestämt sig för att förverkliga sin dröm: att rusta upp den gamla skolan i Kölsillre och erbjuda övernattnings och flöjtkurser. Reaktionen från andra? "Ni är galna. Gör det inte, gör det inte."

Skolalarbete

Skolans lokaler har sett likadana ut sedan 1984.

Elever från Bobergsgymnasiet i Ånge hjälper till med renoveringen.

Källarvåningen är den mest eftersatta i skolbyggnaden.

Orörda väggdekorationer.

I skolan har tiden stått stilla.

TT STIGA IN I Kölsillres gamla grundskola är som att resa i tiden. Skolan lades ner 1984 och har sett likadana ut sedan dess. Visst, genom åren har den gamla byggnaden huserat lokala föreningar, dagis, bärplockarföretag och fester av dem som har valt att bryta sig in, men framför allt har fastigheten stått tom. Detta tills 2021, när det äkta paret Göran Månsson och Yasuko Motonaga nyligen hade flyttat från Sundsvall till Görans hemtrakter, det vill säga Haverö, och bestämde sig för att söka upp ägaren till skolan och lägga ett bud.

– Dörrarna stod öppna. Allt var i riktigt dåligt skick. ”Ni är galna. Gör det inte, gör det inte”, sa alla som vi pratade med. Ingen var positiv, säger Göran och skrattar.

– Men skolan blev bara sämre och sämre. Göran klarade inte av att se skolan förfalla och ville göra något, säger Yasuko Motonaga.

GÖRAN MÅNSSON är musiker och musiklärare, med inriktning på blockflöjt, och har hållit sommarkurser i Kölsilre sedan 2010. Tanken är att hans Folk

Flute Academy ska tillåtas att växa i den gamla skolan.

– Vi behöver bättre lokaler och vill kunna hålla kurser även på vintern. Vi vill ta emot turister, men också kunna erbjuda något för folk i byn att göra året om. Sedan kan det bli så att vi hyr ut delar. Man måste gå runt på något sätt, säger han.

SAMTIDIGT VILL YASUKO Motonaga, som har ett förflutet inom hotellbranschen, vidareutveckla den bed & breakfast som hittills huserat på hem-

”Skolan blev bara sämre och sämre. Göran klarade inte av att se skolan förfalla och ville göra något”
– Yasuko Motonaga

adressen och till en början vände sig till andra landsmän långt hemifrån.

– Vi vill få människor att upptäcka den här bygden. Annars är man ofta på genomresa, till Åre eller Umeå eller så. Vi vill att folk ska kunna bo här året om. Det är väldigt begränsat här annars, säger Yasuko och fortsätter:

– Jag älskar att vara här. Jag kommer från Osaka och är van att se så mycket människor. Här kan man gå ut och bara lyssna på naturens ljud. Det kunde man inte i Osaka. Vårt bed & breakfast öppnade först för japaner som behövde →

Det finns gott om plats för fria aktiviteter.

Paret kommer att bevara snarare än att modernisera skolan.

lugn och ro. Vissa grät när de var tvungna att lämna den här trakten, säger hon och får medhåll av Göran:

– Det har varit ganska starka scener faktiskt.

Paret gör inga stora ingrepp på fastigheten. Tanken är att bevara den i allt väsentligt. Det handlar i första hand om att rusta upp, vårda och brandsäkra.

– Vi bevarar egentligen allt. Vi vill behålla själen i skolan. Vi är båda väldigt intresserade av byggnadsvård, säger Göran.

När Framtid Ånge gästar skolan är

”Vi bevarar egentligen allt. Vi vill behålla själen i skolan. Vi är båda väldigt intresserade av byggnadsvård”
– Göran Månsson

också elever från Bygg- och anläggningsprogrammet på Bobergsgymnasiet i Ånge på plats för att installera brandsäkra gipsskivor.

– Det är fantastiskt att kunna samarbeta med bygglinjen. Det är bra att få hjälp och kul att de samtidigt lär sig saker i praktiken, säger Göran.

När öppnar ni?

– Vi får ta det som det kommer och öppnar lite i taget. Vi kommer att jobba vidare i sommar och arrangera något evenemang utomhus. Det är mycket jobb med tillstånd och annat. Vi vill inte

HALLÅ DÄR!

Byggläraren

Micke Häggblom från Ånge är lärare på Bygg- och anläggningsprogrammet på Bobergsgymnasiet. Han värdesätter att eleverna får praktisera i en byggnad där det är bokstavligen högt till tak.

– Killarna gillar att de får testa på riktigt. Det är ett bra sätt att lära sig på. Samtidigt är det kul att få hjälpa till, säger han.

Verkar det som att dina elever har lätt att skaffa jobb efter utbildningen?

– Alla får jobb om de väljer att fortsätta. Vi kommer att behöva 12 000 hantverkare i norra Sverige. Det händer mycket bara i Ånge. Alla kan få jobb här. Alla kan få praktik.

Simon Johansson är 18 år, och Mattias Svensson, 16 år läser till byggnadssnickare på Bygg- och anläggningsprogrammet på Bobergsgymnasiet i Ånge.

– Det känns jättekul att vara på en riktig arbetsplats. Det är stor skillnad på den här skolan och den som vi går på, säger Mattias och skrattar.

lova något men vi ska försöka vara klara med bottenvåningen till hösten. Det handlar om tid och pengar. Som musiker är jag dessutom borta rätt mycket, säger Göran.

Känns det som att du har kommit hem, Göran?

– Jag gick inte i skolan här. Det gjorde jag i Ånge. Men under uppväxten tillbringade jag alla somrar här. Det är en fantastisk natur som inte är så exploaterad här. Dessutom finns det gott om kulturhistoria: Haverö strömmar, Eldnäset, hembygdsgården.

GÖRAN MÅNSSON

Svensk musiker och musiklärare, vars huvudinstrument är blockflöjt. Månsson härstammar från spelmannsläkten Lång i Haverö. Göran föddes 1967 i Ånge.

Hoppas du att hinna spela mer flöjt så småningom?

– Det vore inte så dumt att ta det lite lugnare med musiken och resandet. Drömmen är att kunna leva på det här. Det här är en otroligt häftigt byggnad. ●

Grönt ljus för Ånge

Fiskodling blir en del av den gröna industriella symbiosen på *Site Alby* och *Rocco Oil* verkar för en grönare industri genom att rengöra industrioljor. Dessutom kan Ånge bli ett *lärosäte för vätgas*. Här är det senaste inom den gröna omställningen i Ånge kommun.

FOKUS

Site Alby

Projektledare
Tomas Widenfalk om den nya
fiskodlingen på Site Alby.

Allt fler nappar på Site Alby

Modern och hållbar fiskodling av regnbåge på gång.

D

DET ÄR FRAMFÖR ALLT den gröna elen, vattnet och infrastrukturen som ger goda förutsättningarna för en industripark i Alby, som kommer att bestå av en 100 hektar detaljplanerad yta, varav 50 procent blir hårdgjorda i form av industrimark och vägar och 50 procent av bevarad skog och jord.

– Det är en väldigt hög andel orörd mark. Annars brukar man använda nästan alltihopa. Man får en hög miljöprofil bara genom det. Sedan får man en trevlig miljö att arbeta i och så kan djur och natur färdas genom området i breda korridorer, säger Tomas Widenfalk som är projektledare för Site Alby.

Tomas Widenfalk arbetade tidigare med utvecklingen av logistikparken i Sundsvall och hade precis hoppat på rollen som infrastrukturstrateg på Sundsvalls kommun när erbjudandet från Ånge kommun kom.

– Det var nästan för bra för att vara sant. Det bockade av allt som jag vill arbeta med. En extra bonus är att få arbeta i hemkommunen. Så det var inte så mycket att fundera på, säger Tomas Widenfalk som ivrar för den gröna omställningen:

– Mitt jobb är att minska klimatbelastningen. Visst, många kan tycka att man schaktar, spränger och förstör marken, men man måste räkna över en livscykel

och fråga sig hur mycket man skonar miljön i längden. En järnväg är inte alls bra när man bygger den, men bra när den används. Men i dag finns det bra metoder att minska eller kompensera för den ekologiska förlusten i samband med en entreprenad och det är något vi är mycket intresserade av att utreda möjligheten till.

TANKEN ÄR ATT en mindre vätgasfabrik ska invigas på Site Alby 2025, men det beror enligt Tomas på om dagens nätägare, Vattenfall, kan släppa på kraft tills dess. Annars är det 2028 som den stora premiären sker.

– Det vi vet är att vi förväntar oss att få kraften från stamnätsstationen Tovåsen 2028. Och till dess beräknar vi att ha den stora vätgasfabriken på plats. På den kommer man att kunna stega upp till 500 megawatt av Tovåsens totala 750 Megawatt, vilket motsvarar en halv kärnkraftsreaktor i effekt. Vår största kärnkraftsreaktor är Forsmark 3 och den har en effekt på 1500 megawatt, säger Tomas Widenfalk.

Tanken är att Site Alby ska komma att präglas av en grön industriell symbios. Ytterligare ett led i detta är den nya

landbaserade fiskodling för regnbåge som food-tech-företaget Big Akwa planerar att starta på området till år 2025. Etableringen kommer att ökas successivt, med start på 3 000 ton fisk per år och sedan växa till 6 000 ton fisk om året. Det är mycket fisk. I Sverige odlas totalt ungefär 11 000 ton fisk per år, medan vi konsumerar ungefär 320 000 ton, varför merparten av fisken i dag importeras.

– 3 000 ton är vad man beräknar att man kan hantera med vattnet från dammen i Alby i dag. Man ska inte konsumera vattnet, utan rena det och återföra det till dammen.

Varför anses Alby Östra ha goda förutsättningar för landbaserad fiskodling?

– Man pratar om 'usch till resurs' och planerar att bygga ut verksamheten till flera industriplatser i Sverige. Vätgasfabriker och fiskodling passar bra ihop. Här finns det en stor yta, de kan hämta syrgas från vätgasfabriken och den värme som behövs.

Vilken inverkan kan fiskodlingen få för närboende och vattenmiljön?

– Den är i stort sett obefintlig. Det är ingen lukt, inget ljud och kommer att ligga utan insyn. Big Akwa bedömer att anläggningen inte kommer att försämra statusen på älven och kommer släppa tillbaka 66 kilo fosfor per år, vilket motsvarar fem djurekvivalenter, det vill säga fem mjölkors fosforbelastning. Fiskodlingar på land har stora miljöfördelar och ger stor utdelning på instoppad råvara. Man får ut ungefär ett kilo fiskprotein på 1,5 kilo mat. Detta gör att odlad fisk är vår bästa naturliga källa till animaliskt protein. Man kommer att slakta och frysa fisken på plats och förväntar sig att kunna erbjuda 25-50 arbetstillfällen när man är i drift. ☺

”Vätgasfabriker och fiskodling passar bra ihop. Här finns det en stor yta, de kan hämta syrgas från vätgasfabriken och den värme som behövs”

- Tomas Widenfalk

FOKUS

Rocco Oil

Vd Torbjörn Pettersson får gamla industrioljor att bli som nya – tack vare en patenterad teknik från svenska SKF. Nu knacker storföretagen på dörren.

Deras sätt att rena industrioljor utlovar högre kvalitet, bättre ekonomi och en mer hållbar framtid. Det kan låta för bra för att vara sant, men Ångebaserade Rocco Oil har goda chanser att gå som smort.

En bra lösning

A

LLT HANDLAR OM en patenterad lösning, i betydelsen extrakt, som består av miljöolja och speciellt utvecklade tillsatser. Med dessa kan Rocco Oil rena och återställa använda industrioljor så att de kan användas om och om igen – i en cirkulär oljehantering med minimala klimatavtryck som följd. För Rocco →

Oil handlar det inte om olja som produkt. Det handlar om olja som tjänst.

– Vi har en teknik där man kan stoppa åldringen av oljor. I stället för att oljorna kasseras blir de renoverade och som nya, säger Torbjörn Pettersson som är vd på Rocco Oil.

Enkelt förklarar tillsätts Rocco Oils vätska i den ”uttjänta” oljan, varpå smutspartiklar, ända ner på nanonivå, klumpas samman, blir tyngre och tyngre och sedan sjunker till botten. Torbjörn jämför det hela med ett dåligt vin.

– Det är en slags fermenteringsprocess som drar åt sig smutspartiklar som en magnet.

Patentet ägs av svenska SKF och Rocco Oil har licens att arbeta med tekniken på den svenska marknaden. Att SKF samarbetar med just Torbjörn Pettersson och hans Rocco Oil beror på att de tidigt såg potential i den nya tekniken.

– Visst, det har varit ett hårt jobb bakom, men vi såg det som att lägga en straffspark. Vi har rätt kontakter och bra tajming. De närmaste åren kommer man att tvingas hitta hållbara lösningar. Det gäller inte bara oljor, utan alla produkter som fälls, som textilier och färger. Det kommer att lagstiftas. Vi har den överlägset bästa tekniken att göra detta med olja. Det känns väldigt tryggt att ha en så stark licensgivare som SKF i ryggen.

ROCCO OIL HAR kapacitet att återställa 3 000 kubikmeter olja om året. För att lyckas med detta krävs tillmötesgående kunder som låter Rocco Oil hålla kontroll på deras oljor.

– Det viktigaste är att oljan inte gått för långt i åldringsprocessen. Blandas oljorna samman med andra oljor, med främmande ämnen, i en enda stor tank, så kan vi inte rädda dem. Då blir det avfall redan hos kunden. Det enda kravet vi har är att kunden källsorterar sin olja. Har vi bara kontroll på oljorna så kan vi återanvända dem jätte, jättemånga gånger, säger Torbjörn Pettersson och fortsätter:

– Det innebär tre stora fördelar: Vi hjälper kunden att minska sitt koldioxidutsläpp, oljeavfall och kostnader för hanteringen.

EN UTMANING FÖR Rocco Oil är att de rör om i en konservativ bransch med starka lobbykrafter som alltid verkat för olja som en förbrukningsprodukt.

Emil och Elias Pettersson, som också är dina söner. Hur väcktes deras intresse?

– Pappa sa åt dem att slanta in pengar! Nej då, de är väldigt intresserade. Dels för att kunna satsa på något som finns lokalt hemma i Ånge, dels för att bidra till den gröna omställningen. Det är i regel den yngre generationens beslutsfattare och hållbarhetschefer som driver på omställningen ute hos kunderna. Den äldre generationen har inte gjort lika mycket, så Elias och Emil tyckte att det kändes som en intressant investering.

Var är Rocco Oil om två år?

– Vår plan är att ha en hög beläggning på anläggningen i Ånge. 2026 ska vi kolla på etableringar i norra och södra Sverige.

Och om tio år?

– Oj. Min första tanke är att vi finns över ett större geografiskt område. Att vi kanske har rättigheterna att göra detta i hela Norden och ägs av en stor industriaktör. I dagsläget är Rocco Oil mest en angelägenhet för nära och kära.

Vad gör Ånge till en bra kommun för företagande?

– Mycket. Det är aldrig några långbänkar. Man kan ringa direkt till bra tjänstemän och kommunalråd och få snabba svar. Dessutom ligger Ånge kommun mitt i Sverige och har nära järnvägen. För oss är logistiken hjärtat i verksamheten.

Ånge gör mycket för den gröna omställningen. Ger det er vind i ryggen?

– Det är jätteroligt att det pratas så mycket om den gröna omställningen i Ånge. Vi är förstas i del av den, även om vi inte är kopplade till de stora klustren. Vi har el från vindkraft, värme från spillvärmevatten från Nouryon och en koldioxidneutral produktion.

Vad gör att du trivs i Ånge, personligen?

– Jag är väl en norrlandsmänniska som gärna vill bo i ett mindre samhälle. Alla känner alla och alla ställer upp. Dessutom är vi en sportfamilj som är involverad i ishockey. Där har vi varit väldigt lyckligt lottade som har haft tillgång till en ishall som varit öppen nio av tolv månader om året. Det är en bra kommun med ordning och reda, som är bra för barnen och som ligger nära fjäll och hav. Ånge är en liten kommun som erbjuder mycket. ☺

Lärosäte för vätgas?

Kan bli verklighet hösten 2024.

ÅNGE, LIKSOM SVERIGE i stort, står inför en växande efterfrågan på kvalificerad arbetskraft inom vätgasteknik. För att

möta framtidens behov av processtekniker med vätgaskompetens planerar Ånge kommun en eftergymnasial yrkes- högskoleutbildning. Detta i samarbete med Lapplands kommunalförbund.

– Lapplands kommunalförbund är duktiga på yrkeshögskoleutbildningar. Det känns tryggt att ha dem som utbildningssamordnare, säger Ånge kommuns utvecklingsledare Eva-Lena Årmyr.

Om ansökan blir antagen blir Ånge en av flera utbildningsorter. Målet är att starta utbildningen till hösten 2024, enligt Eva-Lena Årmyr.

– Redan i dag ser vi att vi har behov av kompetens inom vätgas. I Ånge har vi fantastiska förutsättningar för att kunna erbjuda både praktikplatser och utbildningstillfällen. Det görs stora satsningar och vi kommer att behöva ännu mer arbetskraft, säger hon.

Företag som Res och Nouryon i Alby, samt Permascand i Ljungaverk, har redan visat stöd för utbildningen och siter med i samtal och ställer sina arbets-

platser till förfogande för exempelvis studiebesök och praktikplatser.

– Vi har ett jättebra samarbete med näringslivet.

Hur goda chanser har Ånge att bli en utbildningsort för vätgasteknik?

– Det är många som söker yrkeshögskoleutbildningar. Med tanke på hur stort behovet är så borde vi bli godkända. Det känns superpositivt, särskilt eftersom vi redan har företag med behov. Det vore riktigt roligt att bidra inte bara till de befintliga företagen, utan också de kommande. ☺

FOKUS
Utbildning

Eva-Lena Årmyr, utvecklingsledare på Ånge kommun, håller tummarna för att det ska starta en yrkesutbildning med inriktning på vätgas i Ånge.

8 sommar

din semester till ett riktigt äventyr

Tipset som gör

MYCKET NÖJE!

Det här kan du uppleva!

Klätterparken: Höghöjdsbana med elva banor, sju ziplines och en zipdrop (fritt fall).

Lasertag Pro: En lag- eller individuell sport där det gäller att samla poäng genom att skjuta på motståndare eller stationära objekt.

Kajak-och kanotpaddling: Spana på utter, bäver eller rovfågel i stadiga enmanskajaker.

Trekamp: En teamkamp för alla åldrar där samarbete är den röda tråden, oavsett om det handlar om att göra upp eld, tävla i kajak eller lösa tändsticksproblemm.

Bäversafari: Kvällsaktivitet där upp till 15 personer får spana efter bäver i Ljungans vatten.

Historier: Levande berättelser kring lägerelden.

Teambuilding: Får team att bli bättre på att kommunicera och samarbeta och lära känna varandra lite närmare.

Vattensport: Fartfylld upplevelse där gästerna åker på stora åkringar efter båten.

Teamkamp special: Teamkamp som avslutas med Lasertag eller kajakpaddling.

Paintball: Det lag som först hämtar flaggan i mitten av banan vinner.

Filip Fahlström, som nu tagit över Camp Mid Adventure, har höga ambitioner för den populära äventyrsanläggningen i Torpshammar.

En helt ny nivå

FILIP FILOSOFI

väcktes tidigt: Han skulle alltid ha roligt i yrkeslivet. Redan som 16-åring, när han gick skidgymnasiet

och skulle sommarjobba, sökte han sig till Camp Mid Adventure. Allt för att få "hoppa och göra aktiva grejer". Och där har han blivit kvar, först som sommarjobbare i sju år, tills han i höstas tog över driften av hela anläggningen.

– Allt började med att Danne, den förra ägaren, la ut paintballdelen till försäljning 2019. Jag hade sparat lite pengar och frågade om han kunde vara min mentor om jag köpte delen. Det ville han, säger Filip Fahlström.

I dag arrenderar Filip Mid Camp Adventure och planerar att köpa loss de olika aktiviteterna i etapper, i år efter år. Det är många aktiviteter, men Filip är ung och har tiden på sin sida. Liksom drivkraften.

FILIP UPPSKATTAR ATT 90 procent av besökarna är sådana som återvänder. De som bor i trakten är mest där för glassarnas skull, berättar Filip. Annars är det mer långväga gäster som letar sig till Mid Camp Adventure och blir kvar i uppåt en vecka.

– Det är turister från hela Sverige, men ofta från stockholmsområdet. Vi tar alltid bra hand om dem, från dess att de checkar in tills dess att de checkar ut, säger Filip.

Med så många återkommande gäster är det förstås viktigt att vara på tå och hela tiden förnya Mid Camp Adventure.

– Jag är ganska påhittig av mig när det kommer till aktiviteter. Jag bygger ut och ändrar så det inte är samma varje år. Det gäller att alltid vara relevant och anpassa sig till vad folk efterfrågar, med fokus på utomhusaktiviteter. Det ska vara kul att vara här. Då blir det kul för mig också.

Filip Fahlström brinner mest för klätterparken, som han inför sommaren ska förbättra med nya hinder och ändringar i banorna.

– Klätterparken är verkligen vår stora sommargrej. Den tycker jag att alla ska prova på.

Den stora behållningen för Filip är att se gästerna övervinna sina rädslor.

– De ser hur högt det är och är kanske lite tveksam, men efter den första banan känner man ofta att det inte var så farligt. Då går man vidare till nästa och nästa. Efter några timmar, utan stress och med tips från oss guider, så har man plötsligt klättrat 16 meter upp i ett träd på den röda banan och åker zipline 350 meter över sjön.

Då trivs även du?

– Det är anledningen till att jag jobbar med detta. Det är en häftig känsla att se utvecklingen. Det blir ett samspel mellan guiden och gästen.

Utöver klätterparken är Filip också svag för de mer sjönära aktiviteterna.

– Sen har vi givetvis kajakpaddlingen. Dessutom har vi en ny flotte som tillverkats av ett lokalt företag. Gästerna glider gärna med dem på älven.

Det låter som att ni har mycket folk på somrarna. När är det smartast att komma på en drop-in?

– Det är som mest besökare här när det är 35 grader i juli. Då kan det vara 50-60 personer i klätterparken och vrålvarmt. Vill man ha lite mer uppmärksamhet från oss guider skulle jag rekommendera att komma hit i början av juni eller augusti. Då är det snarare 20-30 personer i klätterparken och guiderna har gott om tid.

Och slutligen. Hur tycker Daniel att du sköter dig?

– Bra! Han tycker bara att det är kul. Vi ringer varandra ofta. Han vill alltid veta hur det går. Han har byggt upp det här från grunden och det är en ära att få ta över hans livsverk. ☺

Filip Fahlström.

Möt *Dick Degerfeldt* som berättar om en konstpark i ständig förändring – och med en oviss framtid.

För alla sinnen

Svärdet i stenen av Bengt Bysmed.

OM NAMNET ANTYDER handlar det om en kostpark för människans fem sinnen: syn, hörsel, lukt, smak och känsel. Sedan starten 2011 har Sinnenas konstpark varit en kulturoas i ständig förändring, där ideellt arbetande eldsjälur från trakten bidragit med vad de kunnat, från måleri och skulpturer till kabbakning och ogräsrensning. Konstnären Dick Degerfeldt har varit central för parken de senaste åren.

– Från början var det väldigt ambitiöst med mycket växtligheter och en lite mer vetenskaplig inriktning.

Därefter har människor varit med och bidragit med alla möjliga saker med lokal anknytning, säger Dick Degerfeldt som har haft som ambition att förändra parken varje år. Inte minst med tanke på besökarna från trakten.

– De lokala besökarna ska inte behöva se samma park varje år. Vi vill att de ska ta med sig folk och visa det som är nytt.

EXAKT VAD SOM blir nytt i sommar är Dick Degerfeldt något förtegen kring.

– Vi ska ha en minikonstutställning i själva parken, inuti byggnaden som har tre väggar och är öppet åt ett håll. Det blir bildkonst av ett par-tre konstnärer. Vilka det blir får vi återkomma till... Sedan är det upp till folks engagemang och idéer om parken ska fortsätta att förändras. Vi ska samlas här i vår och ha en brainstorming och se vad vi ska göra. Allt är möjligt, men det är tacknämligt om det kom fler personer med nya idéer.

Den stora tjusningen med parken är enligt Dick Degerfeldt bredden som den erbjuder. Här finns något för alla som väljer att gå längs de två vandrings slingorna på Sinnenas konstpark.

– Den är väldigt mångsidig. Det finns konstverk som är estetiskt och konstnärligt fina. Sedan har vi den fina växtligheten och det roliga. Här finns gott om humor också.

Hans personliga favorit är ett konstverk signerat Leif Wyöni.

– Konstnärligt sett tycker jag att det är bäst Det är ett äpple som är hugget i granit och hänger på ”smakdelen” av parken. Det är verkligen en av höjdpunkterna. Kommer man förbi så får man se hela bredden. Det finns något för alla sinnen.

DICK DEGERFELDT HAR själv bidragit med skapelser till parken. Häromåret överraskade han parkens besökare med en helt ny ”vindkraftpark utan tillstånd”. Ett konstverk som kännetecknar humorn i Dicks eget konstnärskap. Den ställs naturligtvis ut även i sommar.

– Jag gör mycket som ligger på humorsidan. Det är många som drar på läpparna när de ser vindkraftsparken. Ingen visste hur den kommit dit! Annars är jag mest en återfallsmålare. Jag kallar mig inte konstnär men det händer att jag målar. Det kan bli några nya tavlor i sommar, men slipper jag bidra så blir jag glad. Det vore roligare om det kommer någon annan i stället.

I dag är det sex personer som sköter det praktiska arbetet. Frågan är om det

”Det kan bli några nya tavlor i sommar, men slipper jag bidra så blir jag glad.”
– Dick Degerfeldt

räcker. Framtiden för Sinnenas kostpark är nämligen oviss, berättar Dick Degerfeldt. Enligt honom kan det rent av bli den sista sommaren som konstparken håller öppet. Ödet vilar i andras – i eldsjälarnas – händer. Dem som parken är så beroende av.

– Vi är en väldigt liten grupp i dag. Nu gör vi ett sista desperat utrop för att rädda konstparken. Vi har dragit igång en rädda konstparken-kampanj där alla som har möjlighet gärna får vara med och bidra med en timme av sin tid under sommaren. Men det är svårt med ideellt arbete. Många tänker att om de sträcker ut lillfingret så ryker hela näven. Förhoppningsvis tycker någon att det är roligt att hjälpa till. Efter den här sommaren får vi summera och se om det blir en sommar till.

Sista chansen alltså?

– Det kan man säga. Det krävs nytt folk och nya idéer. Men hoppet lever. Det vore snopet om den bara försvann. ©

Ovan: Ett av Kikki Jeschkes verk i entrén till konstparken.

Till vänster: Sinnenas konstpark har ett brett konstutbud. Ett av Dick Degerfelts favoritobjekt är Leif Wyönis äpple i granit till vänster.

Här kan du bo

B & B, VANDRARHEM

Haverö hembygdsgård, Säter
hembygd.se/havero
Svendmans Rums-uthyrning, Ovensjö
svedmans.se
Farmors B&B, Ovensjö
farmorsiovensjo.wordpress.com

Kristofera B&B, Ovensjö
kristofera.se

Pica Pica B&B, Ånge
galleripicapica@telia.com

Ånge Camping, Ånge
angecamping.com

Saras B&B, Erikslund
sarasbnb.se

Mitt Musteri, Näset
Borgsjö

mittmusteri.se

Borgsjö Hembygdsgård, Borgsjö

hembygd.se/
borgsjohembygdsforening

Träporten, Borgsjö
traporten.se

Pensionat Öyegården, Näset, Erikslund

oyegarden.se

Täljegårdens hotell & stugor

Hussborg Herrgård,
Ljungaverk

hussborg.com
Vita Villan, Ljungaverk

Boda Borg, Torpshammar
bodaborg.se/
torpshammar

Östavalls rum & frukost-café, Östavall
076-134 24 56

STUGBYAR

Stensjöområdet

Stensjön jakt och fiske-camp på Fb

Ånge Camping, Ånge
angecamping.com

Träporten, Borgsjö
traporten.se

Borgsjö hembygdsgård, Borgsjö

hembygd.se/borgsjohembygdsforening

Täljegårdens hotell & stugor

Camp Mid Adventure, Torpshammar

midadventure.se

Munkbysjöns stugby,

Munkbysjön
munkbysjon.se

HOTELL

Hotell Mittlandia och Hotell Ånge

mittlandia.se

Hussborg Herrgård, Ljungaverk

hussborg.com

Torpshammars Herrgård, Torpshammar

torpshammar.com

Här kan du äta

RESTAURANGER

Ånge Deli, Ånge,
Ånge Deli på FB

Lagon Tai, Ånge,
Lagon Thai på FB

Knutstationen, Ånge,
Knutstationen på FB

Hotell Mittlandia, Ånge
mittlandia.se

Söderins hamburgerbar, Ånge,
visitljungandalen.com

The Moon, Ånge
Restaurang Träporten,
Borgsjö

traporten.se

Pizzeria Bella Donna, Ljungaverk

Pizzeria Bella Donna på FB

Viking restaurang, Ljungaverk

Vikingsrestaurang.ljungaverk.på.FB

Hussborg Herrgård, Ljungaverk

hussborg.com

Happy Day's Diner, Torpshammar

Happy day's diner på FB

Torpshammars herrgård, endast förbokning
torpshammar.com

Camp Mid Adventure,

Torpshammar
midadventure.se

Hawaii Pizzeria
pizzeriaterrassen.se

CAFEER

Haverö hembygdsgård, Säter

hembygd.se/havero

Eldnäsets flottningmuseum,
Kölsillre, Eldnäsets flottningmuseum & café på FB

Bageri Kringlan,
bagerikringlan.se

Toppstugan Getberget
Toppstugan Getberget på FB

Maries Café, Ånge,
Maries café på FB

Café Tinget, Borgsjö,
Café Tinget på FB

Mitt musterier, Borgsjö,
mittmusteri.se

Café Mittpunkten, Flatalocken, Munkbysjön

munkbysjon.se

Östavalls rum & frukost-café, Östavall
076-134 24 56

Det här kan du göra

INOMHUSÄVENTYR

Boda Borg, Torpshammar
bodaborg.se/torpshammar

Klätterpark och äventyr-sanläggning Camp MidAdventure, Torpshammar

midadventure.com

Minigolf och boule
Fränstaparken, Fränsta

fransta.com

Ånge konsthall & bibliotek,
Ånge ange.se

Kickis galleri, Hallsta
kickijeschke.eu

Konst och musik
Kulturbanken, Ånge

kb20.se

Ateljé Mari Zidén, Ånge
mariziden.se

Galleri Pica Pica, Ånge
galleripicapica@telia.com

Hembygdsgårdarnas museum Fränsta, Borgsjö,
Haverö

visitljungandalen.com

Ateljé Mari Zidén, Ånge
mariziden.se

Slöjdmuseet, Borgsjö
Slöjdmuseet på FB

Ånge zoologiska museum,
angezoologiskamuseum.nu

SPA & RELAX

Torpshammars herrgård
torpshammar.com

Saras bed & breakfast
sarasbnb.se

Hussborg herrgård
hussborg.com

UTEAKTIVITETER

Multisportarena, Fränsta
fransta.com

18-håls golfbana, Ljungaverk

hussborggk.se

Discgolf, Ånge & Torpshammar

stalltirsta.se

Viltskådning, Östavall
wildmedelpad.se

Paddla kanot
midadventure.com

Ljungans naturcamping
se Ljungandalens

cykeluthyrning
Sinnenas konstpark, Ånge

angecamping.com

Sveriges geografiska
mittpunkt Ta en fika och en selfie mitt i Sverige!

munkbysjon.se

Upptäck Ljungandalsvägen
47 km vacker turistväg

Stöde-Borgsjö,
ljungandalsvagen.se

Boda Borg, Torpshammar
bodaborg.se/torpshammar

Klätterpark och äventyr-sanläggning Camp MidAdventure, Torpshammar

midadventure.com

Minigolf och boule
Fränstaparken, Fränsta

fransta.com

Upptäck Ljungandalsvägen
47 km vacker turistväg

Stöde-Borgsjö, ljungandalsvagen.se

Här kan du fiska

FISKEVATTEN

Strömmande vatten:

Haverö strömmar, Harrån.
Kölsillre strömmar, Kölsillre.

Fiske från båt:

Borgsjön, Lövsjön, Rången

Put & take:

S. Åktjärn, Ljungaverk
(förbokas)

Fiske för barnfamiljer:
Borgsjön (vid Träporten)

& Storåstjärn

Anpassat för

funktionsnedsatta:

Fetttjärn, Sottjärn, Djupgrötvattnet

Flugfiske:

Övre Gimån, Flytring,
Hällsjön

HÄR FINNS FISKEKORT

Gulf, Fränsta, Eklid, Ånge,
Frendo, Borgsjö, Macken i

Östavall, Byboa, Byberget,
Träffpunkten, Överturingen,

FISKEGUIDER

Patrik Fransson,
076-114 22 75

Gert Hörnell,
070-554 06 90

marrvikensfiske.se

FISKEVÅRDSOMRÅDEN:

Stensjö kortfiskeområde
Haverö Fiskevårdsområde

Snöbergs FVO

Ånge FVO (Helvetesbrännans naturreservat)

Ö bys SFF

Harråns FVO

Borgsjö mellersta FVO

Tälje Näsets FVO (Torrningen i Jämtgaveln)

Borgsjöbyns FVO (Övriga Jämtgavelns naturreservat)

Västanå-Östby FVO

Ljunga södra FVO

Ede - Boda FVO

Bjuråker-Norrbo FVO

Komsta Åse FVO

Skärvåns FVO

Roggåns FVO

Saxen-Munktorp FVO

Munkbysjöns FVO

Nedre Gimåns FVO

Gissjö FVO (fiske utan fiskekort tillåtet)

Folkfest!

När semesterlugnet börjar infinna sig och glassvädret är som allra bäst – då bjuder Haverö in till en veckas folkfest.

AVERÖVECKAN ÄR ETT ärligen återkommande helt ideellt evenemang där privatpersoner, föreningar och företag i kommunens västra delar samlar ihop massor av roliga aktiviteter till ett gemensamt program. Veckan infaller alltid i mitten av juli och om du ännu inte upptäckt hela härliga Haverö är det då du ska passa på att besöka alla byar, skrymslen och vrår. I år infaller veckan mellan 8-16 juli.

För den erfarna besökaren av Haverö-veckan blir det kära återseenden på

programmet men kanske också några nya spännande inslag. De senaste åren har Haveröveckan slagit rekord i antalet anmälda programpunkter och det kommer bli ett fullproppat programblad även i år, med möjlighet att lyssna till skön musik, prova lyckan på bingo och göra sommarens bästa loppisfynd. Självklart finns också chansen att njuta av både godsaker och vackra omgivningar hos bygdens sommarcaféer. Precis som tidigare år inleds veckan med auktion i Kölsillre och avrundas helgen efter med bland annat den traditionsenliga Hembygdssfesten på Haverö Hembygdsgård.

Hela veckans program presenteras på Haveröveckans officiella Facebooksida några veckor innan evenemanget går av.

På Facebooksidan hittar du också instruktioner kring hur du går till väga om du vill vamed och arrangera en aktivitet under veckan.

Haverö hembygdsgård i Säter.

Catharina och Jimmy har *totalrenoverat bykrogen* – inifrån och ut. Äntligen kan de säga: Varmt välkommen till Fränstas nya kombination av verkstad, butik och kafé.

”Resan har varit enorm”

LLT BÖRJADE MED en spontanidé. En dag för drygt två år sedan kom Jimmy innanför dörren och presenterade förslaget för sambon Catharina Larsson: ”Ska vi inte ta och köpa bykrogen?” De hade ingen plan, utan kände mest att det vore kul med ett nytt projekt att ta sig an. Saken var bara att de knappt visste vem som ägde stället. Efter ett visst detektivarbete kunde ägaren lokaliseras och bykrogen bli deras, varpå de äntligen kunde stiga in i nyförvärvet.

– Sedan frågade vi oss: Vad ska vi göra nu?

Svaret blev att skapa ett blank papper på vilket de äntligen kunde skissa på sina egna drömmar. Jimmy ville utveckla det egna företaget, som var inriktat på rör och svets, och erbjuda allt kring skog, motor och trädgård i en egen butik. Därför skulle byggnaden inhysa två delar, dels en serviceverkstad, dels en butik med nämnda inriktningar.

– Det kom naturligt eftersom vi har det intresset. Vill man ha en verkstad så är det förnämligt att sälja sakerna som hör till. De bär varandra.

Eftersom ytan var på hela 300 kvadrat fanns det fortfarande plats till ytterligare idéer.

– Jag tänkte att man kunde ha ett kafé mitt i allt, säger Catharina.

Sagt och gjort. Två år senare har paret byggt ett helt nytt hus, inifrån och ut. De har totalrenoverat den gamla bykrogen och satt in bergvärme, golvvärme, rör, el, ventilation. Catharina och Jimmy har arbetat effektivt med deras drömhush.

– Världen ser ju ut som den gör i dag. Vi har väntat månader på värmepumpar och ventilation. Det har mer eller mindre varit brist på allting. Dessutom har vi renoverat under en tid då allt har varit mycket dyrare än vanligt, inte minst virket, säger Catharina och skrattar:

– Tajningen hade inte kunnat vara sämre!

Renoveringen har inte bara kostat pengar utan också tålamod och energi.

– Den här resan har kommit med både skratt och gråt. Vi har stött på så mycket som inte kunnat räkna med. Vi har grävt upp facken under golvsåarna och fyllt på med ett och ett halvt lastbilslass med singelgrus för hand.

Vad känner ni nu när drömprojektet börjar bli färdigt?

– Ibland vet man inte om man är tokig. Men det ska finnas en del dårar också, annars stannar den här världen. Gud, ibland kan jag bara gå runt och titta mig omkring och bli så enormt stolt. Resan har varit enorm.

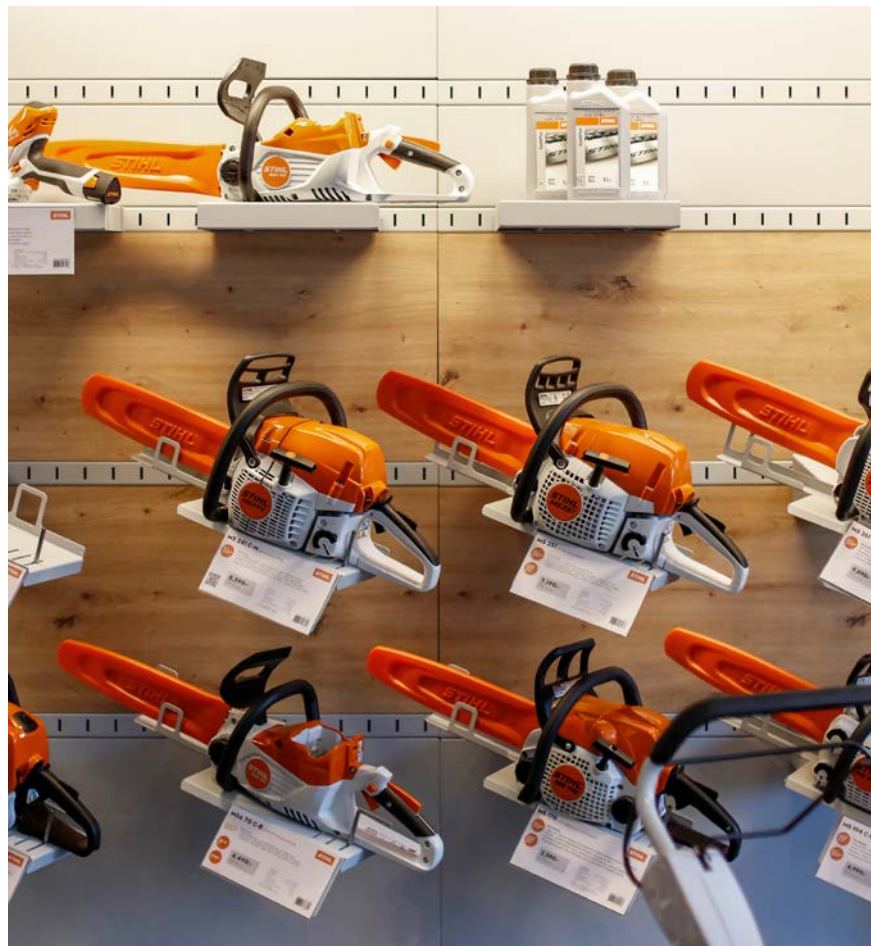
Ni var aldrig nära att ge upp?

– Nej, jag är ju i lag med en halvfinne. Man bär varandra. Visst har det varit stunder när det varit tufft, särskilt när man har barn som är med på resan. Sedan har vi gjort allt på fritiden. Vi har aldrig kunnat jobba hela vardagar, utan gjort allt på kvällar, helger och lite timmar här och där. Självt är jag uppvuxen med föräldrar som hade lantbruk och aldrig var lediga.

Har projektet gjort att ni kommit varandra närmare i familjen?

– Det låter kanske lite som en klyscha, →

I den gamla bykrogen har Jimmy fått leva ut sin dröm om en egen butik...

... Och Catharina om ett eget kafé.

men vi gör allt tillsammans. Vår dotter, som är sex år, har hjälpt till att måla och blivit ledsen om hon inte fått hjälpa till i butiken. Tonårsgrabben tycker att det är fränt med ett garage. Alla har haft sin del.

CATHARINAS HJÄRTA KLAPPAR extra varmt för serviceyrket, vilket hon får utlopp för i den nya verksamheten. Dels i och med alla möten i verkstaden, men också i det nya kaféet. Faktum är att hon är den fjärde generationen som driver kafé i sin familj. I det nya kaféet hänger bildbeviset: en skylt som hängde uppe redan i hennes gammelmormors kafé på 1950-talet.

– På det kaféet var både min mormor och mamma inblandade. Sedan har jag och min mamma drivit kafé på en sommarcamping. Så det ligger varmt om hjärtat, säger Catharina.

Är det femte generationens kaféägare som växer upp hos er just nu?

– Säg det! Det får vi se.

UNDER VÅREN HADE Industore sin första smygöppning, där paret bjöd in människor i trakten via sin Facebooksida.

– Vi hade inte fått upp skyltningen än,

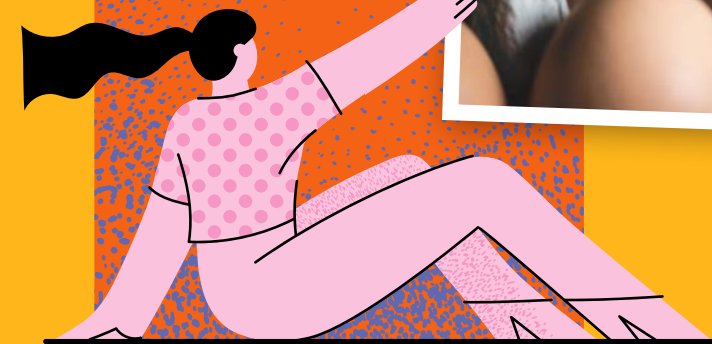

men folk var här och kollade runt och fick kaffe. De som hade varit här innan säger ofta: 'Fasen, att ni fixade det här'.

Jimmy och Catharina är inte färdiga än. De har redan tankar på att bygga ut anläggningen, liksom erbjudandet i stort.

– Just nu är det ett kafé. Sedan sjunger

jag mycket och brinner för det. Min tanke är att bygga en liten scen och ha trubadurkvällar då man kan komma hit och lyssna på musik. Det ska finnas något för alla hos oss. Från service till epagängen som är ute och snurrar, till att erbjuda stickkafé för de äldre damerna, avslutar Catharina. ☺

En butik nära dig

Ägg, glass, kakor, sylt, ost... Ja, listan kan göras lång på de produkter som numer går att handla i små gårdsbutiker. Många är dessutom dygnet-runt-öppna.

RUNT OM I ÅNGE

kommuns byar kan man hitta små gårdsbutiker – eller swishbutiker som man också skulle kunna

kalla dem. Men det handlar kanske inte butiker i ren bemärkelse.

På gamla mjölkpallar eller egenbyggda marknadsstånd hittar man blomplant, ägg, potatis och kakor – till det en skylt som förklarar hur man betalar för de varor man vill ha.

Framtid Ånge letade reda på några av de små gårdsförsäljarna i kommunen.

I Gimåfors, på gränsen mellan Ånge kommun och Sundsvalls kommun, står en röd liten bod längs vägen, Swishbutik står det på ena väggen. Bodens inhyser både kyl och frys och på dörren sitter en

lapp på vad som går att köpa och tillhörande prislista.

När vi kikar in i kylskåpet hittar vi såväl hembakta småkakor som tunnbröd och gyllene hjortronsynt.

– Jag tycker om att baka och det var faktiskt min son Magnus som peppade mig att öppna swishbutiken. Jag är även ute en del på marknader och det är roligt att ha något att göra när man är pensionär, säger Rut-Marie Holmvall.

VID STRÖMMENS GÅRDSMEJERI

i Boltjärn kan man handla ost även om butiken är obemannad. Samma princip som på de andra ställena när du ska handla – du swishar helt enkelt summan när du handlat klart.

– Mellan 10.00-20.00, alla dagar i veckan, kan kunder handla här och det

är väldigt smidigt, säger Caroline Nielsen vid Strömmens gårdsmejeri.

I Kälen kan man handla glass och chips intill bygdegården.

– Vi har en frysbox vid bygdegården och där tar man sin glass, swishar summan och sedan är det bara att mumsa i sig, säger Ellenor Nilsson.

LÄNGRE VÄSTERUT i kommunen, närmare bestämt i Kölsillre, hittar vi Blåsåsens Får och hönseri, och här berättar vägs skylten att det finns hemägg att köpa och kikar vi på Facebook så ser vi att man även kan köpa kycklingar såväl höns om man vill skaffa sig en egen hönsgrädd.

Fotnot: Det finns såklart många fler gårdsförsäljningar i Ånge kommun och detta var bara ett axplock.

MITT ÅNGE

Stefan Åsén,
levererar honung till Ica
som bisyssla

Stefan Åsén i Fränsta hade länge funderat på att starta en biodling. När han sedan fick tillgång till ytterligare mark valde han att göra slag i saken. Först med ett par kupor. Nu har han tio stycken. Och det handlar inte bara om gårdsförsäljning. Bland kunderna finns också Ica Torpeden i Fränsta.

– Nu är jag Ica Torpedens ansvarige biodlare. De har arrenderat en kupa på ett år som de kommer att sälja honung ifrån. Det är jättekul. Jag ska delta på lite evenemang för Icas kunder framöver.

Hur är det att plötsligt sälja till en butik?

– Det är jätteroligt att de vill satsa. Men lite nervöst är det så klart. Spännande i alla fall. Det är samma hantering, men det gäller att hålla sig till livsmedelsinstruktionerna. Man måste vara noga med att följa de hygieniska kraven i hela processen.

Går det att, som biodlare, sätta en egen prägel på honungen?

– Det beror på vilka blommor som bina åker till, och hur man slungar. Försommarblommorna, som framför allt maskrosor, brukar ge en lite ljusare karaktär. Senare på sommaren blir den

mörkare och får en annan smak. Jag måste säga att honungen är förbaskat god, men det tycker nog alla biodlare. Den går inte att jämföra med de billigaste honungssorterna. De är ofta massproducerade och kommer från fjärran östern. Många av dessa biodlingar matar sina bin med en sockerlösning i stora kärl. Våra bin samlar in pollen och nektar från blommor som sedan blir honung.

Stämmer det att man kan tillvarata en vilsen drottning och skapa ett eget bisamhälle?

– Nej, inte utan att hon har ett tusentals arbetsbin med

sig. Jag har då aldrig sett en helt ensam drottning. Det kommer jag nog aldrig att få se heller. Hittar man en drottning i det fria så har det kommit en ny drottning i den gamla kupan. Svärmen ser ut som en levande kebabknöl ungefär. De brukar hamna på grenar eller i skorstenar eller så. Det bästa är att höra av sig till en biodlare om man hittar en drottning, så att hon kan bli omhändertagen.

Är drömmen att kunna leva som biodlare framöver?

– För att kunna leva på det så blir det lite för mycket jobb och investeringar. Man måste ha stora lokaler. Jag skulle inte hinna med. Men det är roligt att sälja honungen lokalt. ☺

HÄNG MED!

Följ Ljungandalens
Honung på Face-
book och Instagram
för det senaste
surret.

